

Prirodopisno-natoroznansko polje.

S e r n a.

(S podobo.)

Serna (*Cervus capréolus*) ima po letu rujavo, po zimi rudečkasto-sivo dlako z belo liso zadaj na stegnih. Takisto ima belo liso tudi na vsakej strani gornje ustne, a podbradek je bel. Mladiči so lisasti. Dობodo se tudi vse bele serne, lisaste, in še kar svitlo černe; a to je zelo redka prikazen. Sernjak nosi na glavi kratka rogova, navadno s tremi parožiči, ki mu pozno jeseni odpadeta, a po zimi iz nova zrasteta. Trup je poln in okrogel, lepo vzrastel in zalit brez repa. Glava je majhena, ima kratek, prisekan gobček in velike, prijazne oči. Noge so tenke in visoke z majhenimi párkljenci. Sernjakov rog nij votel, kakor je na primer ovčji, kozji ali govéj rog, nego iz cela je ter stojí na čelnih rožnicah, in kedar se jame sušiti na kórenu, tedaj se odlupi in odpade. Tudi starim sernam časi začno rogovi rasti; a to je vendar redkejša prikazen.

Serna je najlepša ter najljubeznjivejša žival naših gozdov. Prijetno jo je gledati, kedar se pase, plaho se ozirajóó na vse kraje. Pri nas prebiva po vseh večjih gozdih, vendar mnogo rajša po listnatih nego-li po jelóvih; tudi jej gora je milejša od ravnine. Po letu se paséva po višavah, ob velikej zimi pride v nižave. Prederzno skače preko širokih róvov in visokih plotov, preplava tudi široke vode in se spretno spenja po stermem skalovji. Nizki močvirnati kraji jej ne ugájajo. Najljubši so jej taki svitli gozdje, kodar je slabéjša zemlja in raste obilo kopinja, blizu kacega polja.

Serna je vesela, družna žival; navadno vodi sernjak svojo rodovino, rekše po dve ali tri serne sè zadnjimi mladiči. Jeseni se sernjaki mej soboj terdo bojujejo: zaletavajo in terkajo se, kakor kozli. Po letu serna ostavi družbo in poišče si skrovne goščave ter ondu skotí po eno, starejša serna tudi po dvoje ali še po troje sèrnet. Mladiči so zelo prijetne in ljubke živalce; kmalu skakajo za materjo, ki je neizrecno ljubi ter ná-nje pazi in zá-nje bolj skerbí, nego li zá-se. Ob najmanjšej opásnosti (nevarnosti) dá znamenje, da se je treba skriti, če sernè še ne more bežati za njó. Ako jej človek mladiča vzame, gre za njim in žalostno joka po izgubljenem otroku. Ko je sernè malo odrastlo, poišče starka zopet družbe, ter véde (pelje) mladiča sernjaku, ki ga je zelo vesel.

Serna si na paši izbira mlada in sočna zélišča in berstje; rada tudi sol liže, a poleg tega potrebuje čiste vode.

Serne streljajo zaradi dobrega mesa, kože, dlake in rogovja. Tudi volkovi, divje mačke, risi, lisice in še kune je davijo ter koljó.

Sernèta so zelo krotka, in človeka se tako privadijo, da potem uže ne gredó od njega. Spremljajo ga pòvsod, in tudi sama hodijo v gozd, od kodar se zopet vračajo. A sernjak navadno ostane divji, derzovit in potuhnen; napada tudi človeka, posebno ženske in otroke.

